

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 10.7.2013
SWD(2013) 252 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

придружаваща

Предложение за решение на Европейския парламент и на Съвета

относно участието на Съюза в научноизследователската и развойна програма за активен живот и помощ в ежедневието (програма АЖИ), съвместно предприета от няколко държави членки

{COM(2013) 500 final}
{SWD(2013) 251 final}

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

придружаваща

Предложение за решение на Европейския парламент и на Съвета

относно участието на Съюза в научноизследователската и развойна програма за активен живот и помощ в ежедневието (програма АЖИ), съвместно предприета от няколко държави членки

1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРОБЛЕМА

Застаряването на населението ще доведе до неизбежна и значителна промяна в обществото и икономиката, за която ЕС все още не е подготвен достатъчно добре. Постоянното повишаване на държавните разходи, свързани със застаряването на населението, се усложнява от друг неблагоприятен фактор — пропускат се или не се оползотворяват възможностите, които предлагат разрастващите се пазари за продукти и услуги на базата на ИКТ, подпомагащи активния живот и остаряването в добро здраве.

С тези пазари са свързани три основни проблема. Първият е слабото предлагане на новаторски продукти и услуги в областта на ИКТ поради разпокъсания пазар в ЕС. Второ, научноизследователската, развойната и иновационната дейност на европейско равнище също е разпокъсана, при това съществуват сериозни пречки за участието на МСП. Третият проблем произтича от ограниченото навлизане на иновациите, тъй като няма натрупване и обмен на убедителни данни.

За преодоляването на тези проблеми през 2008 г. беше създадена изпълняваната понастоящем съвместна програма „Интелигентна заобикаляща среда“ (СП ИЗС). В нея участват 20 държави членки и три асоциирани държави по Седма рамкова програма, по линия на която се финансира съвместната програма. Тя има за цел да създаде критична маса на равнището на ЕС в областта на приложните научни изследвания и иновации (с перспектива за пазарна реализация до две-три години) за основани на ИКТ продукти, услуги и системи за активен живот на възрастните хора и остаряване в добро здраве.

С помощта на решения, осигуряващи интелигентна заобикаляща среда, с напредването на възрастта хората могат да приспособяват начина си на живот, грижите си за здравето и работното си място, така че да могат по-дълго да участват в икономическия и обществен живот и да живеят по-дълго в домашната си среда.

Във всеки проект по програмата участват най-малко три държави, едно малко или средно предприятие, една научноизследователска организация и една организация на хората в напреднала възраст. Процесът на кандидатстване се организира на национално равнище, което значително намалява пречките за участието на местни организации и МСП. СП ИЗС се финансира от участващите държави, ЕС и участващите организации (които осигуряват съответно около 25 %, 25 % и 50 %). Сега изпълняваната програма (2008 — 2013 г.) има минимален общ бюджет на стойност 300 милиона евро, от които не повече от 150 милиона евро се предоставят от Седма рамкова програма на основание член 185 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Според заключенията от проведената междинна оценка (2010 г.) СП ИЗС успешно постига поставените цели. През февруари 2012 г. Общото събрание на СП ИЗС стигна до заключението, че продължаването на програмата е от стратегическо значение, включително като важен елемент за осъществяването на Европейското партньорство за иновации в областта на активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве (ЕПИ).

2. АНАЛИЗ НА СУБСИДИАРНОСТТА

За продължаването на СП ИЗС е необходимо да се подготви ново съвместно решение на Европейския парламент и на Съвета съгласно член 185 от ДФЕС с цел да се осигури приемственост между финансирането по Седма рамкова програма/Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации и по „Хоризонт 2020“.

При следващата програма (СП ИЗС2) ще се спазва принципът на пропорционалност, тъй като държавите членки ще отговарят за стратегическата работна програма и за всички оперативни аспекти. Комисията само осигурява стимули за по-добра координация и полезни взаимодействия с другите си дейности, по които се предоставя финансиране в тази област.

Бюджетното отражение и участието на ЕС в тази инициатива са част от предложението и бюджета за „Хоризонт 2020“. Те ще зависят от окончателното решение за „Хоризонт 2020“ и от финансовите ангажменти, поети от участващите държави. Добавената стойност на ЕС е очевидна с оглед на установените проблеми: разпокъсаност на пазара и на усилията в областта на научните изследвания, липса на специални усилия за внедряване на цялата територия на ЕС и липса на обща европейска визия за пазара на ИКТ и достойното остаряване.

3. ЦЕЛИ

Програмата — продължение на СП ИЗС, има следните общи цели: да подобри условията за конкурентоспособност на ЕС по отношение на продукти и услуги на базата на ИКТ, подпомагащи активния живот и остаряването в добро здраве; да допринесе за стабилни публични финанси и интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж; да допринесе за увеличаване на разходите за научноизследователска и развойна дейност на 3 % от БВП до 2020 г.; да обвърже в по-голяма степен бъдещите програми за финансиране от страна на ЕС с приоритетите на стратегията „Европа 2020“ за преодоляване на обществените предизвикателства, по-специално в областта на здравеопазването и застаряването на населението.

Конкретните цели са: да се подобри качеството на живот на възрастните хора и обгрижващите ги лица; да се повиши устойчивостта на системите за предоставяне на грижи, като се разшири предлагането на продукти и услуги, които с помощта на ИКТ подпомагат активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве; да се създаде критична маса в областта на трансевропейските научни изследвания и иновации за продукти и услуги, използващи ИКТ, по-специално с участието на МСП и потребителите; да се привличат частни инвестиции и да се подобрят възможностите за растеж на предприятията чрез въвеждане на съгласувана рамка за разработване на европейски подходи и решения, съобразени с различни национални и регионални социални предпочитания и нормативни аспекти.

4. ВАРИАНТИ НА ПОЛИТИКАТА

Бяха разгледани и подробно оценени следните варианти:

- Вариант 1 — създава се СП ИЗС2, аналогична със СП ИЗС1.
- Вариант 2 — не се създава СП ИЗС2.
- Вариант 3 — СП ИЗС2 задълбочава и усъвършенства СП ИЗС1.

По този начин ще се обърне по-голямо внимание на участието на потребителите и доближаването на резултатите от приложните изследвания до пазара. Обхватът на съвместната програма ще бъде адаптиран към обхвата на Европейското партньорство за иновации в областта на активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве, а СП ИЗС ще се преименува на съвместна програма за активен живот и помощ в ежедневието.

Разгледани бяха и следните варианти, които обаче бяха отхвърлени:

- ЕС не поема финансов ангажимент в областта на ИКТ и застаряването на населението;
- ЕС не поема финансов ангажимент, само осигурява известна координация;
- СП ИЗС2 се съчетава с инициативата за съвместно планиране „По-дълъг и по-добър живот“;
- СП ИЗС2 се съчетава с последващата инициатива по член 185 Eurostars.

Първите два варианта силно ще ограничат разширяването на възникващия пазар за интелигентна заобикаляща среда в ЕС. Поради своя характер и обхват вторите два варианта не предлагат отделна възможност за програма за приложни научни изследвания.

5. ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА

Въздействията бяха оценени от различни гледни точки. При сравнението на разходите и ползите бе направена оценка на различните варианти. Вариант 2 ще означава липса на координация на европейско равнище за иновации в ИКТ, свързани с активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве, като държавите членки не предоставят финансово участие. При този вариант инвестираните от ЕС средства на стойност 23 милиона евро годишно ще привлекат общо около 33 милиона евро. От друга страна, при варианти 1 и 3 същите инвестиции от ЕС биха имали много по-изразен ефект, т.е. биха привлекли до 91 милиона евро.

Най-подходящ профил на участниците предлага вариант 3, тъй като при него участието на потребителите или техните организации се увеличава над три пъти — необходимост, подчертана в междинната оценка и при проведените консултации. Срокът за пазарна реализация ще бъде в рамките на две-три години при вариант 1 и най-вероятно ще се удължи още повече при вариант 2. При вариант 3 срокът за пазарна реализация на резултатите от проектите е най-кратък, включително заради съгласуването с ЕПИ.

Основните икономически, социални и екологични последици от СП ИЗС2 ще бъдат най-силно изразени при вариант 3. Органите на държавното управление ще имат полза от рентабилни решения на базата на ИКТ, които допринасят за дългосрочна устойчивост на публичните финанси. В рамките на програмата се изгражда специализирана общност от научни работници и доставчици на такива решения. Крайните потребители ще участват по-активно, което ще доведе до по-голям избор на продукти. Полезни взаимодействия в сферата на общественото здраве и безопасност ще могат да се постигнат най-добре в рамките на ЕПИ. По този начин броят на държавите членки може да се увеличи и мобилизираните средства ще могат да се използват за дейности с по-широк обхват, отколкото при вариант 1. При варианти 1 и 3 пациентите и обгрижващите ги лица ще могат да пътуват по-малко благодарение на решения, осигуряващи дистанционно наблюдение.

6. СРАВНЕНИЕ НА ВАРИАНТИТЕ

Вариантите бяха съпоставени с оглед на разходите и ползите, профила на участниците в проектите, готовността за пазарна реализация на резултатите, както и отражението от гледна точка на Европейското партньорство за иновации и постигането на поставените цели. Въз основа на този анализ като предпочитан вариант се препоръчва вариант 3. С

него добрите резултати, постигнати по текущата СП ИЗС, ще продължат и ще се усъвършенстват в съответствие с препоръките от междинната оценка през 2010 г. и проведените консултации, както и чрез хармонизиране на обхвата на програмата с обхвата на Европейското партньорство за иновации в областта на активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве.

7. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

През 2017 г. ще бъде направена междинна оценка на качеството и ефективността на процеса на изпълнение. Асоциацията за интелигентна заобикаляща среда (АИЗС) ще извършва текущо, а Европейската комисия — годишно наблюдение на СП ИЗС2. Резултатите от наблюдението ще се докладват на Комисията и на Общото събрание на програмата. По-долу са посочени някои от показателите, които трябва да се използват:

- принос на проектите по СП ИЗС2 за осъществяването на стратегическия план за изпълнение на ЕПИ;
- процент на проектите, които предлагат нови продукти, системи и услуги на пазара;
- брой на участващите държави членки, брой на участниците в СП ИЗС2 и в организирания по програмата годишен форум;
- брой на държавите членки, които успяват да финансират участници от всички категории, включително организации на крайните потребители и доставчиците на услуги;
- данни за осъществените икономии, дължащи се на използването на ИКТ за активен живот на възрастните хора и остаряване в добро здраве.